

Könyvtár- és tájékoztatástudományi kutatások 1972/73

A könyvtár- és tájékoztatástudományi kutatások bejelentését kérő körrelünkre válaszoló mintegy 80 könyvtár közül negyvenegyen jelentettek be összesen 378 kutatást. Ebből könyvtártudományi vonatkozású 252, egyéb szakterületi 126 kutatás.

A könyvtártudományi kutatások közül 110 az ujonnan bejelentett, 84 a folyamatban lévő és 58 a befejezett. Az új kutatások számának feltűnő visszaesését – az 1971/72. évi 223-mal szemben most mindössze 110 – egyrészt az okozza, hogy a készülő bibliográfiákat és repertóriumokat a könyvtárak tulajdonrészét már nem mint kutatást jelentették, hanem külön "A magyar könyvtárak bibliográfiai tervei. 1973." c. kiadvány számára, amely 196 tételt tartalmazott; másrészt az 1971/72-es új kutatások között szerepelt a KMK által meghirdetett országos könyvtártudományi pályázat mintegy 40 témája is, amelyek most értelemszerűen a folyamatban lévő ill. a befejezett kutatások közé kerültek.

Néhány szót a kutatások tartalmi megoszlásáról. A bejelentett 252 könyvtártudományi vonatkozású kutatásnak 23,4 %-a (59 téma) történeti studium; ezen belül nagy helyet foglalnak el az egyes könyvtárak történetével foglalkozó tanulmányok, pl. az OSZK egymaga 14 ilyen témát jelentett. Az OSZK, az MTA Könyvtára, az Egyetemi Könyvtár, a FSZEK, a pécsi Egyetemi Könyvtár, a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Könyvtára több éve folyó vállalkozásain kívül más nagy könyvtáraink is nekifogtak saját történetük megírásának, pl. a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára és a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára.

A történeti témakörön belül jelentősek a nyomda- és sajtótörténeti kutatások is. 1972/73-ban újabb két megye: Baranya és Tolna és négy nagy város: Győr, Pécs, Szeged és Veszprém nyomdatörténetének kutatása kezdődött meg, ill. van folyamatban. (Az előző évi bejelentések között szerepelt már Heves, Szabolcs-Szatmár és Zala megye nyomdájának története).

Az összes könyvtártudományi kutatás mintegy egyötödét (21,4 %) a 38 befejezett vagy folyamatban lévő, és a 16 új, de "A magyar könyvtárak bibliográfiai tervei. 1973." számára nem jelentett bibliográfiai vállalkozás adja, ideértve a repertóriumokat és katalógusokat is.

Ezek után a "hagyományos" studiumok után számszerűleg első helyen áll a tájékoztatás-szakirodalomkutatás-információs rendszerek vizsgálata 18 bejelentett témával. Mindjárt utána a különböző könyvtári gépesítési kutatások jönnek 17 témával, majd 16-16 bejelentéssel a könyvtárhasználati és művelődési szokásokkal, ill. a gyűjtőkör-állományösszetétel-állománygyarapítás kérdéseivel foglalkozó kutatások. Nagyságrendben 11 olvasáskutatási, 8 gyermek-

könyvtári témájú és 6 ellátottsági-igényvizsgálat kutatás következik.

A fennmaradó 47 bejelentett kutatás erősen szóródva kb. 30 témakört érint a zenei könyvtárügytől szakozási kérdéseken át a könyvtári prognosztikáig.

Érdekes képet mutat a kutatások könyvtárankénti megoszlása. A 41 kutatást-bejelentő könyvtár közül 10 könyvtárban összpontosul az összes kutatás 68 %-a, ezen belül a könyvtári vonatkozású kutatások 61 %-a, az egyéb szakterületi kutatásoknak pedig 82 %-a. Ez a tíz könyvtár – az összes kutatás számának csökkenő sorrendjében felsorolva – a következő:

	Összes kutatás	könyvtár-tudományi	egyéb szakterületi
OSZK	72	49	23
Egyetemi Könyvtár	38	11	27
JATE Közp. Könyvtára	32	16	16
FSZEK	27	20	7
MTA Könyvtára	16	15	1
Megyei Könyvtár, Veszprém	16	12	4
Városi Könyvtár, Szeged	16	6	10
Megyei Könyvtár, Győr	15	11	4
Bp-i Műszaki Egyetem Központi Könyvtára	14	10	4
Marx Károly Közgazd. Egyetem Közp. Könyvtára	10	3	7
Összesen:	256	153	103
(A többi 31 könyvtárban:	122	99	23)
A 41 könyvtár összesen:	378	252	126

A könyvtárakban folyó kutatómunka problematikájával, a könyvtártudományi és a szaktudományi kutatómunka helyzetével, tendenciáival, a kutatás személyi tényezőivel stb. összefüggő kérdéseket jelenleg az OKDT Kutatáspolitikai Szakbizottsága tanulmányozza a kutatópolitikai koncepció kialakítása érdekében. Ezért itt csak a fenti, statisztikai jellegű adatközlésre szorítunk.

Végül röviden a megkérdezett könyvtárak köréről. A könyvtár- és tájékoztatástudományi kutatások bejelentésére felkérő körlevelünket 255 könyvtárnak küldtük meg. A MM felügyelete alá tartozó, tehát bejelentésre kötelezett könyvtárak közül mindössze 5 nagy könyvtár válasza nem érkezett be hozzánk: a békéscsabai, a kecskeméti, a pécsi, a zalaegerszegi megyei könyvtaré, és a debreceni KLTE Könyvtaré, – így a felmérés szinte teljesnek mondható.

KÖNYV- ÉS KÖNYVTÁRTÖRTÉNET

- KALMÁR Lajos (EK)**
A Victorianus-corvina illusztrációi
- WOJTILLA Gyula (MTAK)**
Az MTAK két szanszkrit kódexe
- BODA Miklós (PEK)**
A Klimó-könyvtár eredete, felállítás, állományelemzése
- CSAPODI Csaba (MTAK)**
A budai palota második gyűjteménye
- HÉBERGER Károly (BMEKK)**
A BME Könyvtárának és az egyetemnek története
- INDALI György (OSZK)**
Munkáskönyvtárak Magyarországon a 20. sz. első évtizedeiben
- KLUG Ferenc (MKKE KK)**
Az MKKE Központi Könyvtárának története
- RITÓÓK Zsigmondné (MTAK)**
Budai polgárok könyvei a 16. században
- Az OSZK története:
BERLÁSZ Jenő (OSZK)
Az OSZK története 1802-1875
- FERENCZY Endréné (OSZK)**
Az OSZK 20. századi állományának története. — Kalendáriumgyűjtemény
- ILLYÉS Katalin (OSZK)**
Az OSZK Hirlaptára állományának története 1914-1919
- KARAKAS Péterné (OSZK)**
Az OSZK állományának története 1919-1944. — A kötelepéldány szolgálat alakulása
- KELECSÉNYI Gábor (OSZK)**
Az OSZK kódexgyűjteményének története
- KOVÁCS Ilona (OSZK)**
Elemző vizsgálatok az OSZK állományának gyarapodásáról és gyarapítási politikájáról 1920-1944
- NAGY Zsoltné (OSZK)**
Az OSZK állományának története 1919-1944. — A hagyaték-könyvtárak története
- PÁLVÖLGYI Endre (OSZK)**
A Széchényi Könyvtár igazgatása és szervezete Majláth Béla igazgatása idején
- SOMKUTI Gabriella (OSZK)**
Az OSZK állományának története a 19. században
- SZIGETHY Jolán (OSZK)**
Külföldi hungaricumok beszerzése az OSZK-ban 1867-1920
- WITTEK Lászlóné (OSZK)**
Az OSZK Kisnyomtatványtára állományának története
- ## SAJTÓ- ÉS NYOMDATÖRTÉNET
- BODA Miklósné (PEK)**
A Baranya és Pécs területén működő kiadók, nyomdák és könyvkereskedések története. (Adatok "A könyv története Magyarországon" c. monográfiához.)
- JÁSZBERÉNYI Ferenccné (MK Győr)**
A győri nyomdászat, könyvkiadás, könyvkereskedelem és periodikák története
- PÉTER László (VK Szeged)**
A szegedi nyomdák története
- SIPTER Gézané (MK Szekszárd)**
A Tolna megyei nyomdák története

- UNGVÁRY Ferencné (MK Veszprém)
A Veszprém megyei nyomdák
története
- BIBLIOGRÁFIÁK, REPERTÓRIUMOK
- ALLODIATORIS Irma (Term. tud. Mz. K.)
Magyar állattani bibliográfia
- BEZERÉDY Istvánné (JATE KK)
A magyar falu helye az állam
életében 1945-1972
- BEZERÉDY Istvánné (JATE KK)
A magyar tanya története.
Bibliográfia
- GÁSPÁR Istvánné (BMEKK)
Szállásjellegű épületek
bibliográfiája
- GYÖRI László (MK Tatabánya)
Cigánybibliográfia
- ÓCSAI József-BELLAY Istvánné (TFK)
A magyar testnevelési és sport-
szakirodalom 1973. évi bibliog-
ráfiája
- PERNESZ Marianne (Tanítóképző I.
Győr.) A Győri Tanítóképző In-
tézetben elfogadott szakdolgozatok
bibliográfiája 1962-1972-ig
- RÁDULY Márta (OSZK)
A külföldi magyar nyelvű gyermek-
irodalom áttekintése 1945-1970
- VÉRTESEY Miklós (ELTE EK)
Bibliográfia a Világirodalmi kis-
lexikonhoz.
- JAKAB Béla (VK Szeged)
A Szegedi Szemle c. folyóirat
története és repertórium
- JÁSZBERÉNYI Ferencné (MK Győr)
Arrabona 1959-73
- JÁSZBERÉNYI Ferencné (MK Győr)
"Csarnok" kéziratos ujság
- JÁSZBERÉNYI Ferencné (MK Győr)
Életünk 1963-1973
- MÁRKUS Julianna (MK Győr)
Az Athenaeum
- PERNESZ Gyula-JÁSZBERÉNYI Feren-
né (MK Győr) "Győri Élet" folyó-
irat.
- VIDA Sándor (Párttört. I. K.)
Front, Uj Harcos, Valóság, Sza-
badon, Kórusművészet, Forrás,
Virradat, Egység c. kommunista
folyóiratok repertórium. Annotálva,
egy kötetbe szerkesztve
- ÁLLOMÁNYÖSSZETÉTEL, FELTÁRÁS,
KATALÓGUSOK
- BIRKÁS Endre (OSZK)
Az OSZK törzsgyűjteményében
található külföldi könyvritkaságok
feltárása: a német és francia
szépirodalmi első kiadások
- BÜKY Béláné (MTAK)
A csererevizio hatása a kurrens
folyóiratállomány strukturájára
- FÜGEDI Péterné (OSZK)
Az "MSZ 3424 Könyvtári cimleirási
szabályzat" új kiadásának revi-
ziója
- HOÓZ Istvánné (PEK)
A Pécsi Egyetemi Könyvtár folyó-
iratállományának alakulása és
összetétele
- KELECSÉNYI Istvánné (FSZEK)
A műszaki irodalom a 12. sz.
kerületi könyvtárban
- KONDOR Imréné (OSZK)
A periódika-feldolgozás hazai
és külföldi gyakorlata
- MARÓTHNÉ, JEREMIÁS Éva (MTAK)
Perzsa kéziratok az Akadémiai
Könyvtár Keleti Osztályán
(Katalógus)
- MARTON János (JATE KK)
Az ETO és tárgyszókatalógusok
koordinálása
- REMETE László (FSZEK)
Petőfi-ritkaságok a FSZEK-ben
- REMETE László (FSZEK)
Szociológiai folyóirat-ritkaságok
a FSZEK-ben

- SZABAD Györgyné (OSZK)**
A Könyvek Központi Katalógusa szerkesztési szabályzatának kidolgozása
- VAVRINECZ Veronika (OSZK)**
Központi zenei nyilvántartás a Magyarország területén található 1850 előtti zeneművekről (RISM)
- VAVRINECZ Veronika (OSZK)**
Az OSZK Zeneműtárában őrzött Roskovszky-gyűjtemény feltárása
- ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, GYŰJTŐKÖR**
- BENKÖNÉ, BARTHA Ilona (FSZEK)**
A közművelődési és iskolai könyvtárak állománygyarapítási problémái
- GÁL Györgyné-KIRÁLY Lászlóné (FSZEK)** Az olvasói igények és az állományfejlesztés összhangja a hálózatban
- PÜSÖK Gyuláné (BME KK)**
Olvasószolgálati elemzés. A könyvtár állományának használatági vizsgálata
- PAJKOSSY György (OSZK)**
Könyvtári gyűjtőköri kooperációs lehetőségek Magyarországon a társadalomtudományok területén
- SZABÓ Imréné (MK Győr)**
A Kisfaludy Károly Könyvtár gyűjtőköri feladatai
- TÁJÉKOZTATÁS, INFORMATIKAI IGÉNYVIZSGÁLATOK, ELLÁTOTTSAGI VIZSGÁLATOK**
- ÁDÁM Antalné (PEK)**
A jogi szakreferencia kérdései
- BÉNYEI Miklós (MK Debrecen)**
Társadalomtudományi tájékoztatás. Alapismeretek (jegyzetek a tanítóképző intézetek könyvtár-népművelés szakos hallgatói számára)
- LAJOS László (MK Tatabánya)**
"Tájékoztató jegyzék vezetőknek" c. kiadvány hatásának vizsgálata
- NAGY ILONA (BME KK)**
Diplomatervek értékelése, a szakirodalom felhasználása szempontjából
- NAGY Gusztáv-NAGY Géza-SZABÓ Imréné (NME KK)**
A "Metals Abstracts"-ben referált folyóiratok (primér irodalom) értékelő vizsgálata gyakoriságuk alapján
- RÁTKAI István (MK Eger)**
Nagyközségek információs rendszere
- SCHERR Károly (Közuti Közl. és Dok. Táj. Közp.)**
Tájékoztatási rendszer korszerűsítése a közut területén
- SONNEVEND Péter-SÖVÉNYHÁZY Csilla (KMK)**
Az egyes társadalomtudományok magyarországi információs rendszerének kidolgozása
- SZALAY Sándor (MTA Közg. Tud. I. K.)**
A szétsugárzó szakirodalmi tájékoztatás helyzete a közgazdaságtudomány területén
- SZENTIRMAI László (JATE KK)**
A vidéki értelmiség információigényei
- ZSIDAI József (NME KK)**
A szakirodalmi ellátás elvi alapjai
- GÉPESÍTÉS**
- CSENDES Béla (Közuti Közl. Dok. és Táj. Közp.)**
Mikrofilmek felhasználásának gazdaságossági kérdései az ismeretek tárolásában és visszakeresésében, tekintettel az üzemszerű vezésre.

DERSI Gyuláné (BME KK)

A Chemical Abstracts gépi keresztetés tapasztalatai a BME Vegyészmérnöki Kar kutatási témáiban

DIENES Gedeonné—SZABÓNÉ HORVÁTH

Beáta (KSH Könyvt. és Dok. Szolgálat.)
Mezőgazdasági és statisztikai fogalmak rendszeres összehal-
litása számítógépes információ-
visszakeresés céljára

OROSZ Gábor—SCHIFF Ervin (OMKDK)

Építésügyi tézaurusz szógyűjtési munkájának elősegítése a Gyors-
index-Építéstervezés gépi adat-
hordozóra rögzített anyagának felhasználásával

OROSZ Gábor—SCHIFF Ervin (OMKDK)

Gépesített rendszer és eljárás kialakítása független intézmények-
hez járó folyóiratok feldolgozásá-
ra és nyilvántartására, központi és intézményi címjegyzékek alkal-
masan rendezett formában való előállítására

OROSZ Gábor—SCHIFF Ervin (OMKDK)

Speciális lyukkártyaszelektorral üzemelő és számítógépes üzemel-
tetésre továbbfejleszhető infor-
mációkereső rendszer kialakítása kulcsszavakkal, szakjelzetekkel, kódokkal jellemzett tájékoztatási anyagokhoz

SZABÓNÉ HORVÁTH Beáta (KSH Könyvt. és Dokumentációs Szolgálat)

Könyvtárgépesítési kutatások, kü-
lönös tekintettel a számítógépes könyvtári állománygyarapításra, ill. a nem folyóirat jellegű perio-
dikák nyilvántartására

SZILVÁSSY Zoltánné (OSZK)

A könyvtári gépesítés tanulmányozása, különös tekintettel a pe-
riodika-feldolgozás gépesítésének kérdéseire

Számítástechnikai Koordinációs Intézet
Műszaki Könyv- és Dokumentációtára
Munkacsoportja

Gyártmányismertető számítógép-
pel készített kötetkatalogusának to-
vábbfejlesztése

Számítástechnikai Koordinációs Intézet
Műszaki Könyv- és Dokumentációtára
Munkacsoportja

A könyvtári állomány feldolgozá-
sához és visszakereső-rendszeré-
hez számítástechnikai tézaurusz.
A számítástechnikai tézaurusz ké-
szítésével párhuzamosan számítógé-
pes visszakereső rendszer ki-
dolgozása.

KÖNYVTÁR ÉS TÁRSADALOM

FARKAS Mihályné (MK Veszprém)
Munkások a könyvtárban

GYIMESI Alajos (MK Eger)
Az egeri Megyei Könyvtár vonzás-
körzete

MÉSZÁROS Antal (MK Tatabánya)
Tatabánya-Ujváros értelmiségé-
nek kapcsolata a Megyei Könyv-
tárral

STARCSEVICS Tiborné—PÁRISZ György-
né (MK Veszprém)
Körzeti könyvtárügy a tapolcai
járásban

UTASSY Istvánné (MK Veszprém)
Miért járnak könyvtárba Ajkán
a fiatalok?

WALLESHAUSEN Gyula (KSH Könyvt. és Dok. Szolgálat)
Könyvtári prognosztika

OLVASÁS, OLVASÁSKUTATÁS

BÁRDOS Józsefné (MK Miskolc)
A házi olvasmány példakép-
alakító és személyiségfejlesztő
hatása

BODNÁR Józsefné (MK Eger)
Utleírások, utikönyvek forgalma
egy A típusú könyvtárban

GERÉBNÉ NYILAS Márta (FSZEK)

Az első olvasói izléskutatás
Magyarországon

KIS Józsefné (MK Miskolc)

Olvasásszociológiai felmérés a mezőkövesdi Városi Járási könyvtárban

SZATHMÁRY Györgyné és munkacsoportja (MK Szolnok)

A munkások olvasásának néhány kérdése Szolnok megyében. Olvasmányok és olvasási szokások elemzése

GYERMEKKÖNYVTÁR ÜGY, IFJUSÁGI KÖNYVTÁR ÜGY, KÖNYVTÁR ÉS OKTATÁS

KEREKES Pálné (FSZEK)

Olvasószolgálati vizsgálatok módszerei a gyermekkönyvtárakban

VARGA Károlyné (MK Veszprém)

Gyerekek könyvtári ellátása

MÁJER Sándor (MK Szombathely)

A szakmunkástanulók könyvtári ellátása Vas megyében

MÉSZÁROS Istvánné (MK Veszprém)

Szakmunkástanulók művelődési érdeklődése

FIOLA Pálné (Tanítóképző I. Könyvtára Kaposvár)

"Irodalom" az olvasókönyvekben (Az alsótagozatos olvasókönyvekben szereplő irodalmi anyag esztétikai vizsgálata)

SZENTIRMAI László (JATE KK)

Egyetemi hallgatók időmérlegvizsgálata

Györi Tanítóképző Intézet Könyvtára Munkacsoportja

A könyvtár szerepe az oktatásban
Olvasóvá nevelés

A pedagógus mint könyvtáros

A könyvtári alapismeretek című

tantárgy oktatásának tapasztalatai

a Tanítóképző Intézetben

MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI VONATKOZÁSOK

BÉNYEI Miklós (MK Debrecen)

Eötvös József művelődéspolitikai munkássága

DÜMMERTH Dezső (ELTE EK)

XVII-XVIII. századi olasz-magyar művelődési kapcsolatok

KARDOS Józsefné-ARATÓ Antal (MK Szolnok)

Szolnok megye irodalmi emlékhelyei

KURCZ Ágnes (OSZK)

Az érett feudalizmus művelődési viszonyai Magyarországon

OLÁH György (ELTE EK)

Történeteszeink elképzelése a 18. sz.-ban egy tudós társaság alapításáról

RÁTKAI István (MK Eger)

Tenk (Kulturszociológiai jegyzetek)

SZILÁGYI János (OK)

A munkásmozgalom kulturális tevékenysége Magyarországon 1919-1945 között

SZURMAY Ernő (MK Szolnok)

Szolnok közművelődésének története

TÓTH Dezső (MK Veszprém)

Dáka község művelődése

VIZKELETY András (OSZK)

Német nyelvű írásbeliség a középkori Magyarországon

PINTÉR Márta